

Filizon și masca mereu încruntată a sergentului Turlea (poate cam excesivă) creionată de Ion Dumitrescu, la care se adaugă compoziția plină de haz a lui Marcel Stănescu (Tică).

Protagonistul spectacolului, Gh. Lascu (Moș Teacă), a ținut piept cu bravură, pînă la capăt, unui rol lung și, să recunoaștem, complicat. Căci, regizorul și interpretul nu s-au mulțumit să privească unilateral personajul Teacă, să-l fixeze o dată pentru totdeauna în insectarul chipurilor infame, ci au căutat să-l perinde prin situații diverse, scoțînd la lumină și zdrențele care țin loc de mîntie și de inimă în acest produs al vremii lui Carol I. De aceea, Gh. Lascu a izbutit să fie la fel de prezent în scenele cazone, ca și în cele familiale sau „publice”, stîrnind mereu un ris amestecat cu impulsuri de ură. Ceea ce denotă că interpretul și-a atins ținta.

Scenografia lui Al. Brătășanu a abundat în liniile și culorile care trădează prostul gust al epocii, a eliminat orice vibrație de poezie din ambianța burgheză, dar nu s-a ridicat, după opinia noastră, la tragismul finalului (moartea soldatului).

Spectacolul Moș Teacă de la Pitești întrunește mai multe virtuți care-l fac să constituie un pas înainte în evoluția Teatrului „Al. Davila”: promovează în premieră absolută o piesă a unui maestru al dramaturgiei noastre, vîndește calitățile — care trebuie cultivate în continuare — ale unui bun regizor, valorifică resurse actoricești certe. Nu multe sînt teatrele din regiuni care să se poată lăuda cu o asemenea realizare în stagiunea actuală...

„DOMNIȘOARA NASTASIA” DE G. M. ZAMFIRESCU

Teatrul de Stat din Ploești

Premiera : 12 aprilie 1960. Regia : Costel Ionescu. Decoruri și costume : Sergiu Singer. Distribuția : Maria Bondar (Nastasia); Tudor Popescu (Ion Sorcovă); Toma Caragiu (Vulpașin); Anatolie Spînu (Luca); Nelly Constantinescu (Vecina); Jeanine Tomescu (Paraschiva); Claudia Popescu și Adela Mărculescu (Nicolina); Dumitru Mîrea Dan (Luca Lacrimă); Lupu Buznea (Ionel); Sabia Marin (Cîrciumarul); Nicolae Spudercă (Omul necăjit); Vasile Slivineanu (Haimanau); Aristide Teică (Cerșetorul); Anghel Bratu (Orbul); Stelian Dima (Pacoste); Nicolae Praidă (Pascu).

Mai ales după reluarea piesei la Teatrul Muncitoresc C.F.R., în 1957, *Domnișoara Nastasia* și-a dobîndit repede o modalitate specifică de punere în scenă, o tradiție. De aceea, a monta comedia tragică a lui G. M. Zamfirescu a devenit, pentru regizori, o treabă mai mult sau mai puțin ușoară, fapt confirmat și de nivelul celor mai multe din încercări (la Orașul Stalin, la Institutul de Teatru, la Brăila etc.) N-am scris acestea pentru a avertiza că regizorul Costel Ionescu, invitat la Ploești, și-a asumat o sarcină facilă în vederea unui succes pe deplin scontat. Ci, le-am scris pentru a-l situa pe regizor, și spectacolul său, în imediata prelungire a tradiției pomenite. Fără a aduce nimic nou, fără a atrage atenția decît asupra unei anumite cadențe reglate cu precizie, spectacolul condus de Costel Ionescu e, în ansamblu, bun. Tratarea regizorală a textului (ne referim și la tăieturile operate din necesități de sens sau de ritm) e judicioasă și străină de orice ostentație. Personajele și întregul aparat scenic sînt conduse cu grija vădită de a lăsa să se perceapă în sală palpitul de fiecare clipă al vieții domnișoarei Nastasia. Figura acesteia din urmă — care justifică însuși titlul și întreg eșafodajul piesei — e privită de regizor cu un sentiment de noblețe și încredere în puterea de răscumpărare a iubirii rănite în adîncuri. Mai puțin dispus la o tratare complexă ni s-a părut a fi regizorul față de Ion Sorcovă și Vulpașin. Pe cel dintîi l-a lăsat să plîngă prea mult, pe cel de-al doilea ni l-a înfățișat cu o singură expresie — aproape mască rigidă, chiar dacă dedesubtul ei se ghicea un mînunchi divers de stări sufletești. În schimb, regizorul a pus

prompt și bine inspirat surdina convenită Paraschivei, Vecinei și lui Ionel, mai puțin Niculinei, ceea ce e categoric un punct cîștigător al spectacolului, ținînd seama că aceste personaje oferă tot timpul, din text, lunecușul patinării naturaliste. Dacă adăugăm că scena din cîrciumă — cu un ansamblu mai numeros — a fost elaborată cu zgîrcenie în mișcare, deci cu o anumită „sobrietate“ (care a și privat-o însă parțial de dinamism), se va înțelege, credem, că spectacolul îngrijit de regizorul bucureștean e clar în expunerea și dezvoltarea temelor de conflict, mereu bine ritmat (durează relativ puțin) și ferit de exhibiționism, ca și de pasaje îngroșate.

Totuși, fie pentru că nu cunoaște îndeajuns pe actorii ploșteni, fie că n-a avut suficient timp de lucru, regizorul a reușit mai puțin la capitoul conlucrării cu actorii. Mai precis, el nu a reușit să elimine și uneori nici măcar să atenueze *maniera* celor trei interpreți principali. Maria Bondar (Nastasia), de pildă, are un prea evident accent regional și un anumit viciu de emisie ceea ce, mai ales în primele clipe, supără auditoriul. Regizorul n-a izbutit să evite asemenea neajunsuri, după cum n-a căutat cu destulă energie să controleze accentele de manieră învederat demodată din jocul și vorbirea lui Tudor Popescu (Sorcovă). În Toma Caragiu, regizorul avea un posibil Vulpașin de prim rang ; totuși, n-a putut să facă să vibreze toate corzile de violoncel ale acestui înzestrat actor, ci s-a oprit mereu la una și aceeași : pasiunea oarbă pentru Nastasia, întipărită pe o mimică, deschisă de la început demenței. Păcat, ne luasem dreptul să sperăm într-un Vulpașin remarcabil ; n-am văzut de astă dată decît unul desigur viguros, dar prea sărac în culori și nivelitate. Nici unul din acești interpreți n-a coborît însă, stilistic, sub nivelul unui spectacol de ținută. Maria Bondar are meritul de a asigura Nastasiei, un continuu crescendo (merit împărțit cu regizorul, firește), progresul cel mai net înregistrîndu-se după moartea lui Luca : masca aproape tragică, frîngerile și înălțările, liniștea aparentă, răzburarea care se ridică mereu în virful picioarelor, toate acestea au fost cu exactitate împărțite spectatorului. La fel cu Tudor Popescu, despre care se poate spune că a trăit momente de emoție reală.

Față de cei principali, interpretii rolurilor mijlocii au fost mai organic inserați în dialog și în acțiune, asigurînd în mod evident echilibrul spectacolului. Merită să fie amintită, în primul rînd, Jeanine Tomescu pentru ținuta artistică împrumutată Paraschivei, pe care a controlat-o tot timpul cu luciditate, fără s-o lipsească însă de tot ceea ce caracterizează personajul : frivolitate, răutate, egoism, ridicol, cinism. O impresie bună lasă și jocul lui Lupu Buznea, cu atît mai mult cu cît actorul nu ezită să-l aducă pe Ionel pînă la hotarul echivocului naturalist ; dar numai pînă la hotar, de unde se-ntoarce cu un joc foarte expresiv de mimică și un simț evident de autoșarjare. Cu excepția unor momente (puține) de cădere în manierism, Nelly Constantinescu încropește din cîteva trăsături figura plină de vitalitate, de arțag și devoțiune interesată, a Vecinei. În cel mai ingrat rol al piesei, ingrat fiindcă șters și convențional, în Luca, Anatolie Spînu a făcut tot ce i-a stat în putință să-i dea viață, ceea ce a și reușit în ultima scenă din casa Nastasiei. Din grupul tabloului de la cîrciumă, i-am notat pe Aristide Teică (Cerșetorul) și Vasile Slivineanu (Haimanaua).

Decorurile lui Sergiu Singer sînt așa cum le definește regizorul în caietul-program (plin de greșeli de tipar și de exprimare) : ele „...tînd să sugereze atmosfera dramatică în care se consumă destinele eroilor piesei“. E vorba de decoruri deschise, cu un sistem de unghiuri care creează un spațiu de joc într-adevăr adecvat „atmosferei dramatice“. Nu ne-a plăcut, însă, fundalul fix, desenat și colorat cu mai puțină inspirație decît cel analog, de acum cîteva ani, pentru *Mansarda*, la Satu Mare.

S. G.